

“Apstiprinu”

“-----”

V.Krievāns

Īpašu uzdevumu ministra
elektroniskās pārvaldes lietās
sekretariāta vadītāja vietnieks

Vadlīnijas par horizontālās prioritātes „Informācijas sabiedrība” ievērošanu ES fondu projektu iesniegumu atlasē un īstenošanā.

Valsts Stratēģiskajā ietvara dokumentā (turpmāk - VSID), kurš nosaka Eiropas Savienības fondu (turpmāk – ES fondu) apguves stratēģiju 2007. -2013. gadiem, ir izvirzītas piecas horizontālās prioritātes: *Teritorijas līdzsvarota attīstība, Makroekonomiskā stabilitāte, Vienādas iespējas, Rīgas starptautiskā konkurētspēja, Ilgtspējīga attīstība, Informācijas sabiedrība*, kuru īstenošana jānodrošina, ieviešot ES fondu finansētās Darbības Programmas. VSID attiecībā uz prioritāti *Informācijas sabiedrība* ir norādīts:

„Informācijas sabiedrība – informācijas sabiedrības attīstība ir cieši saistīta ar virzību uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku un zināšanu sabiedrību, jo no tās ir atkarīga piekļuve zināšanām kā galvenajam valsts attīstības resursam. Līdz ar to 2007.-2013.gados arī SF īstenošanā svarīga prioritāte ir uzlabot publisko pakalpojumu pieejamību ar IKT palīdzību, izmantot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) risinājumus kā līdzekli papildus darba vietu radīšanai, veicinātāju inovācijām un uzņēmējdarbības attīstībai. Nebūtu pieļaujama „digitālās plaisas” palielināšanās Latvijas sabiedrībā, kad daļai no sabiedrības nav pieejami informācijas un zināšanu resursi attālinātās dzīves vietas, ierobežotu ienākumu vai nepilnīgu prasmju dēļ. Līdz ar to SF atbalstam ir jāpalielina IKT pieejamība gan no infrastruktūras, gan no lietotāju spējas un prasmju izmantot IKT resursus viedokļa.”

Viens no Latvijas un ES attīstības stratēģiskajiem mērķiem ir izveidot „uz zināšanām balstītu sabiedrību” (Lisabonas stratēģija). Lai to panāktu un veicinātu būtisku ekonomiskās izaugsmes un konkurētspējas kāpumu, nepieciešams efektīvi izmantot IKT sniegtās iespējas visās jomās, tai skaitā, valsts pārvaldē (valsts un pašvaldību institūcijās), izglītībā un apmācībā, zinātnes attīstībā, inovācijās un pētniecībā, nodarbinātības un uzņēmējdarbības veicināšanā, veselības aprūpē, sociālajā aizsardzībā, kultūras, tūrisma un citās jomās.

Veidojot informācijas sabiedrību, svarīgi ir nodrošināt, lai ikviens iedzīvotājs varētu gūt labumu no IKT piedāvātajām iespējām, tai skaitā, veicinot IKT izmantošanu mājsaimniecībās, nodrošinot visiem iedzīvotājiem vienādas iespējas izmantot IKT, piekļūst informācijai un pakalpojumiem, kā arī uzlabojot iedzīvotāju iemaņas IKT lietošanā. Viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir izmantojot IKT veicināt sociālo iekļaušanu un samazināt reģionālo atšķirību radītos šķēršļus, tai skaitā, atvieglojot pieeju apmācībai un zināšanām, organizējot darbu un darba attiecības, veicinot publiskās pārvaldes un privātā sektora pakalpojumu pieejamību, daudzveidīgāku brīvā laika pavadīšanu, kā arī sniedzot iedzīvotājiem iespēju aktīvāk piedalīties lēmumu pieņemšanā valsts un pašvaldību līmenī, kā arī piedalīties citos sabiedriskajos procesos.

1. Kas ir „informācijas sabiedrība”?

Informācijas sabiedrība ir sabiedrības post-industriālās attīstības fāze, kurā informācijas sniegšanai, apmaiņai un izmantošanai ir nozīmīga loma sabiedrības locekļu ekonomiskās, sociālās, kultūras un citās dzīves aktivitātēs. Termins “informācijas sabiedrība” atspoguļo pieaugošo zināšanu pārvaldību, sistematizēšanu un izplatīšanu sabiedrībā, ietverot šajā jēdzienā izpratni, saprašanu, pieredzi, kvalifikāciju, kompetenci, zinātību, spējas un gudrību. Informācijas sabiedrības veidošanās procesā attīstās augsti izglītotu indivīdu kopiena un uz zināšanām balstīta ekonomika, kas sekmē ikviena indivīda un visas sabiedrības dzīves līmeņa pieaugumu.

Informācijas un telekomunikāciju tehnoloģiju attīstības rezultātā informācija un zināšanas arvien plašāk tiek izmantotas darbā un darba attiecībās, mācībās, kā arī ikdienas sadzīvē.

2. Kāpēc, piesakot projektus ES struktūrfondu līdzfinansējuma piešķiršanai, ir jāievēro informācijas sabiedrības attīstības princips ?

Informācijas sabiedrības attīstība ir viena no ES izvirzītajām prasībām un viena no sešām horizontālajām prioritātēm, kas ir jāievēro, lai sekmīgi apgūtu ES struktūrfondu līdzekļus un īstenotu ES struktūrfondu līdzfinansētos projektus.

Informācijas sabiedrības veidošanas mērķis ir nodrošināt, lai katrs cilvēks varētu gūt labumu no IKT piedāvātajām iespējām, nodrošinot vienādas iespējas, iemaņas IKT lietošanā un samazinot reģionālo atšķirību radītos šķēršļus:

1. gūstot pieeju apmācībai un zināšanām izmantojot tālmācības, e-izglītības pakalpojumus;
2. organizēt darba dzīvi ar virtuālās vides palīdzību;
3. sociālo vajadzību apmierināšanu, veidojot e-pakalpojumus un nodrošinot to pieejamību;
4. iespēju iedzīvotājiem paust savu viedokli un uzskatus aktīvi piedaloties valsts un pašvaldību pārvaldē;
5. brīvā laika plānošanu izmantojot internetā pieejamo informāciju un satura resursus.

3. Kas ir “horizontālā prioritāte” un kā tā attiecas uz projektu?

Horizontālā prioritāte ir uzsvērts *mērķis*, kam ir jāpievērš uzmanība visos projekta posmos – sagatavošanā, pieteikšanā, īstenošanā, pārraudzībā un izvērtēšanā.

4. Kas ir “informācijas sabiedrības attīstības principa ievērošana” un kā tā attiecas uz projektu?

Informācijas sabiedrības attīstības principa ievērošana nozīmē to, ka visos projekta posmos – sagatavošanā, plānošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā ir jāizvērtē vai un kā projekts ietekmēs informācijas sabiedrības attīstību.

5. Vai informācijas sabiedrības attīstības principa ievērošana projektā ir lietderīga?

Jā, ir lietderīga, jo, lai panāktu un veicinātu būtisku ekonomiskās izaugsmes un konkurētspējas kāpumu, nepieciešams efektīvi izmantot IKT sniegtās iespējas visās jomās, tai skaitā:

- valsts pārvaldē (valsts un pašvaldību institūcijās);
- izglītībā un apmācībā;
- zinātnes attīstībā;
- inovācijās un pētniecībā;
- nodarbinātības un uzņēmējdarbības veicināšanā;
- veselības aprūpē;
- sociālajā aizsardzībā;
- kultūras, tūrisma jomā;
- un citās jomās.

6. Kā projekta ietvaros var tikt nodrošināta informācijas sabiedrības attīstība?

- Projekts **pēc būtības** var būt virzīts uz informācijas sabiedrības attīstību. Tas nozīmē, ka projektā ir paredzēti konkrēti pasākumi, kas veicina informācijas sabiedrības veidošanu un attīstību. Piemēram, vērsts uz informācijas tehnoloģiju infrastruktūras attīstību un to pieejamību, satura paplašināšanu, lietotāju apmācību u.t.t .
- Projekts var būt **pastarpināti** saistīts ar informācijas sabiedrības attīstību. Tas nozīmē, ka projektā nav paredzēti konkrēti pasākumi, kas veicina informācijas sabiedrības attīstību, taču ar projekta aktivitāšu palīdzību tā netieši tiks veicināta. Piemēram, attīsta infrastruktūru, paaugstina iedzīvotāju zināšanu līmeni, veicina informētību, t.sk. par publiskiem un citiem pakalpojumiem u.t.t. .
- Projekts attiecībā uz informācijas sabiedrības attīstību ir **neitrāls**. Tas nozīmē, ka projektā nav paredzētas konkrētas aktivitātes informācijas sabiedrības attīstībai un projekta aktivitātes negatīvi neietekmēs informācijas sabiedrības attīstību.

7. Uz kādiem jautājumiem jāvērs uzmanība, izvērtējot un gatavojot projektu?

Mērķis:

- Vai un kā projekts sekmēs informācijas sabiedrības attīstību?
- Kuras mērķa grupas iekļaušanu informācijas sabiedrībā tiks veicināta projekta ietvaros?

Plānošana:

- Vai projekts paredz uzlabot piekļuvi informācijas un komunikāciju infrastruktūrai, tehnoloģijām, kā arī informācijai un zināšanām?
- Vai projekts paredz uzlabot informācijas saturu?

Pārraudzība un izvērtēšana:

- Pēc kādiem rādītājiem var novērtēt projekta ietekmi uz informācijas sabiedrības attīstību?

Lai izvērtētu projekta ietekmi uz horizontālās prioritātes Informācijas sabiedrība attīstību, var tikt noteikti šādi projektu vērtēšanas kritēriji:

1.tabula

Tehnoloģiskā bāze (infrastruktūra, programmatūra)	Rekomendācijas kritēriju sagatavošanā
<ul style="list-style-type: none"> • ES fondu projekta ietvaros izveidoto/uzlaboto komunikāciju tīklu skaits • ES fondu projekta ietvaros izveidoto/uzlaboto informācijas sistēmu skaits • ES fondu projekta ietvaros iegādāto datortehnikas vienību skaits 	<p>Tam projekta iesniegumam, kura ietvaros paredzēts īstenot horizontālo prioritāti Informācijas sabiedrība veicinošas aktivitātes, jānodod augstāks vērtējums nekā projekta iesniegumam, kurā to nav. Atbilstība horizontālajai prioritātei jāpamato ar kvantitatīviem rādītājiem, kas tiks sasniegti projekta ietvaros.</p> <p>Katras atbildīgās iestādes, kura izstrādā projekta kritērijus, kompetences ietvaros ir tas, vai projekta iesniegums, kura ietvaros tiks sasniegti augstāki šie kvantitatīvie rādītāji, saņems augstāku vērtējumu nekā projekta iesniegums, kura ietvaros tiks sasniegti zemāki kvantitatīvie rādītāji</p>
<p>Sabiedrībai pieejamo informācijas pakalpojumu klāsts</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • ES fondu projekta ietvaros elektronizēto sabiedrisko pakalpojumu skaits • ES fondu projekta ietvaros sabiedrisko elektronisko pakalpojumu elektronizācijas līmeņa (skat. 2. tabulu) paaugstināšana 	
<p>Indivīdu prasmju un zināšanu līmenis</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • ES fondu projekta ietvaros apmācīto cilvēku skaits IKT jomā 	

Minētie kritēriji ir mērāmi kvantitatīvi, atbildīgajai iestādei par attiecīgās aktivitātes ieviešanu nosakot iespējamo sasniedzamo punktu skaitu pēc saviem ieskatiem.

Lai ES fondu projekta ietvaros veicinātu horizontālās politikas *Informācijas sabiedrība* ieviešanu, projekta ietvaros jānodrošina vismaz viena rādītāja sasniegšana.

2.tabula. Elektronisko pakalpojumu pieejamības (elektronizācijas) līmeņi

1. līmenis* Nepieciešamā informācija, kas nepieciešama pakalpojuma saņemšanai, ir pieejama un saprotama atbildīgo institūciju interneta mājas lapās.

2. līmenis Atbildīgo institūciju interneta mājas lapās ir iespējas iegūt formas-veidlapas, lai uzsāktu pakalpojuma saņemšanu neelektronizētā veidā.

3. līmenis** Atbildīgo institūciju interneta mājas lapās ir iespējas elektroniski iesniegt speciāli izstrādātās elektroniskās formas, lai uzsāktu pakalpojuma saņemšanu.

4. līmenis** Atbildīgo institūciju interneta mājas lapās ir iespējas veikt pilnu procedūru, kas saistīta ar pakalpojuma saņemšanu elektroniskā veidā. Lietas apstrāde, lēmumu pieņemšana un standarta procedūru veikšana, lai varētu sniegt pakalpojumu, ir iespējams veikt caur tīklu. Nav nepieciešams veikt nekādus citus darbus ar dokumentiem.

5. līmenis Procesi ir automatizēti tādā līmenī, ka nav nepieciešams veikt nekādus citus darbus ar dokumentiem.

*Ņemot vērā, ka atbilstoši 2007.gada 10.jūlija MK noteikumos Nr.484. „Kārtība, kādā publisko informāciju par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektiem” noteiktajām prasībām katram ES fondu projekta īstenotājam tā mājas lapā (ja tāda ir) internetā ir jāievieto informācija par projektu, 1.līmeņa e-pakalpojuma ieviešana nevar tikt vērtēta kvalitātes kritērija par horizontālo prioritāti Informācijas sabiedrība ietvaros.

**Ja, sniedzot 3. un 4.līmeņa e-pakalpojumus, tiek izmantots drošs e-paraksts, projekta iesniegumam iesakām dot augstāku vērtējumu, ja